EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2018 05 04
COM(2018) 257 final

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

dėl Tarybos direktyvos 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių įgyvendinimo, grindžiama 2012–2015 m. valstybių narių ataskaitomis

{SWD(2018) 246}

{SWD(2018) 246 final}

1. ĮVADAS

Tarybos direktyva 91/676/EEB (Nitratų direktyva) siekiama mažinti vandens taršą, kurią sukelia žemės ūkyje naudojami nitratai, ir užkirsti kelią tolesniam tokio tipo teršimui. Nitratų direktyva yra neatskiriama Vandens pagrindų direktyvos (VPD) dalis ir yra viena iš pagrindinių priemonių siekiant apsaugoti vandenis nuo neigiamo žemės ūkio poveikio. Nitratų direktyva įpareigojama valstybes nares imtis daugelio veiksmų:

- stebėti visų rūšių vandens telkinius, juose esančių nitratų koncentraciją ir vandenų trofinę būklę;
- remiantis Direktyvos I priede apibrėžtais kriterijais nustatyti užterštus vandenis arba vandenis, kuriems kyla taršos pavojus;
- nustatyti nitratams jautrias zonas, iš kurių vanduo patenka į vandens telkinius ir taip didina jų taršą;
- sukurti gerosios žemės ūkio praktikos kodeksus, kurie savanoriškai įgyvendinami visoje valstybės narės teritorijoje;
- sukurti veiksmų programas ir jose numatyti nustatytose nitratams jautriose zonose arba visoje šalies teritorijoje privalomų įgyvendinti priemonių, padedančių užkirsti kelią vandens taršai nitratais ir ją mažinti, rinkinį;
- bent kas ketverius metus peržiūrėti ir prireikus persvarstyti nustatytas nitratams jautrias zonas ir veiksmų programas, ir
- kas ketverius metus teikti Komisijai direktyvos įgyvendinimo pažangos ataskaitą kartu su informacija apie gerosios žemės ūkio praktikos kodeksus, nitratams jautrias zonas, vandens monitoringo rezultatus ir susijusius veiksmų programos aspektus.

Tai trečias kartas, kai pagal Nitratų direktyvos 10 straipsnį 27 valstybės narės pateikė ataskaitas, ir pirmas kartais, kai tą padarė Kroatija. Taigi dabar 27 valstybių narių informaciją galima palyginti su ankstesnio ataskaitinio laikotarpio duomenimis. 28 valstybių narių ataskaitos ir pridedami vandens kokybės duomenys turėjo būti pateikti 2016 m. birželio mėn. Tačiau tik 12 valstybių narių laikėsi šio termino[1], o kai kurių iš jų ataskaitose trūko informacijos, kuri buvo pateikta vėliau. 19 valstybių narių trūkstamą arba pataisytą informaciją pateikė tik 2017 m[2]. Visa informacija Komisijai buvo pateikta tik 2017 m. spalio mėn.

Ši ataskaita iš esmės pagrįsta valstybių narių pateikta informacija, susijusia su 2012–2015 m. laikotarpiu; be to, prie jos pridedamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas {SWD(2018) 246**}**, kuriame pateikiami žemėlapiai ir lentelės su tiek ES lygmens, tiek atskirų valstybių narių pateikta informacija apie maistinių medžiagų iš žemės ūkio šaltinių poveikio, vandens kokybės rodiklius ir nustatytas nitratams jautrias zonas.

Paskelbdama šią ataskaitą Komisija vykdo direktyvos 11 straipsnyje nustatytus įpareigojimus. Šiai ataskaitai surinkta informacija buvo įtraukta į neseniai pateiktą

[1] Belgija, Kroatija, Estija, Suomija, Airija, Italija, Lietuva, Nyderlandai, Portugalija, Slovakija, Slovėnija ir Švedija

[2] Bulgarija, Kroatija, Čekija, Danija, Suomija, Prancūzija, Vokietija, Graikija, Vengrija, Airija, Italija, Latvija, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Rumunija, Ispanija, Švedija ir Jungtinė Karalystė.

pasiūlymą persvarstyti Geriamojo vandens direktyvą[3]. Iš tiesų, žemės ūkio veiklos tokios kaip tręšimas paveikia geriamojo vandens kokybę. Nitratų perteklius geriamajame vandenyje gali daryti poveikį sveikatai, t.y. sukelti metemoglobinemiją, kai sutrikdomas įprastinis deguonies pernešimas krauju į audinius ir sukeliama cianozė, o esant didesnei koncentracijai ir asfiksiją, kuri gali būti mirtinai pavojinga kūdikiams. Taigi, tendencijos, pastebėtos įgyvendinant Nitratų direktyvą, gali turėti įtakos švaraus geriamojo vandens tiekimui visiems piliečiams.

Nitratų direktyva prisidedama sprendžiant azoto ir fosforo srautų į biosferą ir vandenynus problemą. Mokslininkų bendruomenė šiuos srautus pripažino viena iš devynių planetos galimybių ribų. Be to, maistinių medžiagų srautai ir biologinės įvairovės nykimas yra dvi planetos galimybių ribos, kurios jau yra peržengtos. Direktyva taip pat prisidedama siekiant darnaus vystymosi tikslų ES, padedant sumažinti neigiamą maisto gamybos poveikį aplinkai (DVT 2), siekiant pagerinti vandens kokybę (DVT 6) ir mažinant gėlo vandens ir ekosistemų taršą[4] (DVT 14 ir DVT 15).

2. ŽEMĖS ŪKIO POVEIKIO KITIMAS

Žemės ūkio veikla, vykdoma beveik pusėje ES teritorijos, teikia daugeriopą naudą visuomenei. Tačiau kai kurios žemės ūkio veiklos kelia neigiamą poveikį vandens telkiniams, o tai daro poveikį gyvybiškai svarbioms vandens ekosistemoms.

Šiame skirsnyje apibendrinama valstybių narių pateikta informacija apie neigiamą žemės ūkio poveikį, sukeliantį vandens taršą nitratais ir eutrofikacija. Reikia pažymėti, kad valstybių narių pateikta informacija yra papildyta Eurostato duomenimis, kadangi jie yra lengviau palyginami ES lygmeniu[5].

Gyvulių populiacija

Didelis gyvulių skaičius konkrečioje teritorijoje arba regione kelia didelį pavojų aplinkai, kai mėšlo gamyba yra neproporcingai didelė, palyginti su naudojamu žemės plotu ir poreikiu auginti kultūras. Dėl šio pusiausvyros nebuvimo atsiranda maistinių medžiagų perteklius, kurio didelė dalis, jei neišvežama iš regiono, anksčiau ar vėliau patenka į vandenį ir orą, o tai kartais sukelia papildomą poveikį teritorijoms, į kurias patenka šios medžiagos.

Vidutinis gyvulių tankis[6] ES-28 2013 m. buvo 0,73 sutartinio gyvulio (SG) viename žemės ūkio naudmenos (ŽŪN) hektare. Didžiausi gyvulių tankiai buvo Nyderlanduose (3,57), Maltoje (2,99) ir Belgijoje (2,68), o žemiausi – Bulgarijoje (0,21), Latvijoje (0,26) ir Lietuvoje (0,29). Palyginti su 2010 m., vidutinis gyvulių tankis ES-28 sumažėjo (–2,9 %). Didžiausias santykinis tankio mažėjimas buvo Graikijoje (–18,9 %), Maltoje (–17,9 %) ir Danijoje (–14,4 %), o didžiausias padidėjimas – Austrijoje (+7,2 %), Airijoje (+4,5 %), Suomijoje (+3,7 %) ir Vokietijoje (+3,5 %).

---

3 COM(2017) 753 galutinis. http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:8c5065b2-074f-11e8-b8f5-01aa75ed71a1.0010.02/DOC_1&format=PDF

4 COM(2016) 390 galutinis. https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/swd-key-european-actions-2030-agenda-sdgs-390-20161122_en.pdf

5 Valstybių narių santraukų VIII skirsnio dalyje „Žemės ūkio poveikis“ remiamasi tik valstybių narių pagal Nitratų direktyvą pateiktais duomenimis. Pastebėta, kad kai kuriais atvejais valstybių narių pateikti duomenys ir Eurostato duomenys nesutampa.

6 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 18 lentelę, 36 ir 37 paveikslus.

Palyginus 2008–2011 ir 2012–2015 m. ataskaitinius laikotarpius, pastebėti tokie gyvulių skaičiaus pasikeitimai:

- Galvijai: nedidelis sumažėjimas ES-28 lygmeniu (–0,7 %)[7], žymus santykinis populiacijos padidėjimas Vengrijoje (+13,8 %), Estijoje (+8,6 %), Latvijoje (+8 %), Kipre (+5 %) ir Nyderlanduose (+4,4 %), ir santykinis populiacijos sumažėjimas Rumunijoje (–10,8 %), Maltoje (–5,2 %), Graikijoje (–5,1 %) ir Lietuvoje (–4,2 %).
- Pieniniai galvijai: nedidelis sumažėjimas ES-28 lygmeniu (–0,9 %)[8], žymus santykinis populiacijos padidėjimas Italijoje (+13,9 %), Airijoje (+10,3 %), Kipre (+6,3 %) ir Nyderlanduose (+4,8 %) ir santykinis sumažėjimas Kroatijoje (–19,1 %), Lietuvoje (–14,7 %), Lenkijoje (–12 %), Graikijoje (–11,3 %), Slovakijoje (–11,2 %) ir Maltoje (–5 %).
- Kiaulės: sumažėjimas ES-28 lygmeniu (–3 %)[9], žymus santykinis populiacijos padidėjimas Portugalijoje (+7,8 %), Vokietijoje (+4,3 %) ir Liuksemburge (+3,5 %), ir sumažėjimas Slovėnijoje (–28,5 %), Maltoje (–24,8 %) ir Kipre (–22,3 %).
- Naminiai paukščiai: sumažėjimas ES-28 lygmeniu (-0,5 %)[10], žymus santykinis populiacijos padidėjimas Vokietijoje (+37,6 %), Liuksemburge (+33,3 %) ir Suomijoje (+28,7 %) ir sumažėjimas Kipre (–42,5 %), Graikijoje (–24,2 %) ir Portugalijoje (–19 %).

Trąšų naudojimas

Eurostato duomenimis, gyvulių mėšlo azoto ES-28 lygmeniu 2012–2014 m. buvo suvartota 9,2 kt. Palyginus su 2008–2011 m., šis skaičius sumažėjo 2,6 %[11]. Azoto turinčio mėšlo naudojimas Vengrijoje ir Latvijoje padidėjo daugiau kaip 5 %, o Bulgarijoje, Kipre, Čekijoje, Maltoje, Lenkijoje, Rumunijoje ir Slovėnijoje sumažėjo daugiau kaip 5 %.

Gyvulių mėšlo fosfato ES-28 lygmeniu 2012–2014 m. buvo sunaudota 1,61 kt[12]. Palyginus su 2008–2011 m., šis skaičius sumažėjo 3,1 %. Fosfato turinčio mėšlo naudojimas padidėjo daugiau kaip 5 % Vengrijoje ir Latvijoje, o Bulgarijoje, Kipre, Čekijoje, Kroatijoje, Maltoje, Nyderlanduose, Lenkijoje, Rumunijoje ir Slovėnijoje sumažėjo daugiau kaip 5 %.

Bendras mineralinio azoto ir fosfato turinčių trąšų sunaudojimas ES-28 lygmeniu, palyginus 2008–2011 ir 2012–2015 m. ataskaitinius laikotarpius, padidėjo atitinkamai 4 %[13] ir 6 %[14]. Tarp valstybių narių yra didelių skirtumų: Slovakijoje mineralinio azoto sunaudojimas sumažėjo 30 %, Nyderlanduose mineralinio fosfato sunaudojimas sumažėjo 46 %, tačiau Bulgarijoje mineralinio azoto ir fosfato turinčių trąšų sunaudojimas padidėjo 56 % .

7 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 12 lentelę.
8 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 13 lentelę, 26 ir 27 paveikslus.
9 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 14 lentelę, ir 28 ir 29 paveikslus.
10 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 15 lentelę, 30 ir 31 paveikslus. Remtasi 2010 ir 2013 m. Eurostato duomenimis
11 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 21 lentelę, 42 ir 43 paveikslus.
12 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 22 lentelę, 44 ir 45 paveikslus.
13 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 19 lentelę, 38 ir 39 paveikslus.
14 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 20 lentelę, 40 ir 41 paveikslus.

Mėšlo naudojimo sumažėjimas ES lygmeniu susijęs su gyvulių skaičiaus sumažėjimu (–3,6 %)[15], tačiau tendencijas valstybėse narėse taip pat paveikia kiti pokyčiai, pavyzdžiui, mėšlo naudojimas energijos gamybai.

Valstybių narių lygmeniu azoto turinčio gyvulių mėšlo naudojimas ir azoto turinčių mineralinių trąšų naudojimas yra artimai tarpusavyje susiję. Naudojami kiekiai taip pat yra panašūs. Nors toks ryšys taip pat iš dalies pastebimas fosfato turinčio gyvulių mėšlo ir fosfato turinčių mineralinių trąšų naudojime, šalyse, kuriose didelis gyvulių tankis (pvz., Danijoje, Belgijoje, Nyderlanduose), fosfato turinčių mineralinių trąšų naudojimas santykinai žemas, palyginti su fosfato turinčio gyvulių mėšlo naudojimu.

Maistinių medžiagų pusiausvyra

Nitratų direktyva pritariama subalansuoto tręšimo praktikai ūkių lygmeniu; tai taip pat reiškia, kad kultūriniams augalams suteikiant reikalingą maistinių medžiagų kiekį siekiama išvengti praradimų.

Maistinių medžiagų pusiausvyra apibrėžiama kaip skirtumas tarp maistinių medžiagų kiekio, patenkančio į ūkininkavimo sistemą (daugiausia gyvulių mėšlas ir trąšos) ir maistinių medžiagų kiekio, išeinančio iš sistemos (maistinių medžiagų patekimas į kultūrinius augalus ir ganyklas)[16]. Maistinių medžiagų perteklius atsiranda, kai ne visos dirvožemiui panaudotos trąšos ir gyvulių mėšlas yra sugeriami augalų arba pašalinami derliaus nuėmimo metu. Perteklius reiškia galimą praradimą, kai maistinės medžiagos lieka aplinkoje, arba galimą praradimą ateityje, maistinėms medžiagoms kaupiantis dirvožemyje.

Grynojo azoto ir fosfato balansai ES-28 lygmeniu tarp 2008–2011 ir 2012–2015 m. ataskaitinių laikotarpių nežymiai padidėjo: atitinkamai nuo 31,8 iki 32,5 kg azoto vienam hektarui[17] ir nuo 1,8 to 2,0 kg fosfato vienam hektarui[18]. Tai reiškia, kad palyginus su ankstesniu laikotarpiu, ES lygmeniu gali būti daugiau praradimų, kai maistinės medžiagos lieka aplinkoje, nors tarp valstybių narių yra didelių skirtumų.

2012–2014 m. laikotarpiu visose valstybėse narėse, išskyrus Rumuniją, pastebėtas azoto perteklius. Didžiausias azoto perteklius (> 50 kg/ha) pastebėtas Belgijoje, Kipre, Čekijoje, Danijoje, Liuksemburge, Nyderlanduose ir Jungtinėje Karalystėje. Kalbant apie fosfatą, didžiausias fosfato perteklius (> 5 kg/ha) pastebėtas Belgijoje, Kipre, Kroatijoje, Danijoje ir Maltoje. Tačiau aštuoniose valstybėse narėse pastebėtas fosfato deficitas – didžiausias jis buvo Bulgarijoje ir Estijoje.

Azoto patekimas iš žemės ūkio į aplinką

Ne visos valstybės narės pateikė informaciją apie azoto patekimą į vandens aplinką.[19] Remiantis valstybių narių pateikta informacija, žemės ūkis išlieka pagrindiniu šaltiniu, iš kurio azotas patenka į aplinką. Šalyse, pateikusiose palyginamus abiejų laikotarpių duomenis, vidutinis į aplinka patenkančio azoto kiekis sumažėjo 3 %.

15 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 17 lentelę, 34 ir 35 paveikslus.

16 EBPO (2013), *EBPO agrarinės aplinkosaugos rodiklių kompendiumas*, „OECD Publishing“, Paryžius. http://dx.doi.org/10.1787/9789264186217-en

17 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 23 lentelę, 46 ir 47 paveikslus.

18 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 24 lentelę, 48 ir 49 paveikslus.

19 Tik 12 valstybių narių pateikė ir 2008–2011, ir 2012–2015 m. ataskaitinių laikotarpių duomenis. Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 6 lentelę.

3. VANDENS STEBĖJIMAS

Tinkamas vandens kokybės stebėjimas yra pirmas žingsnis siekiant tinkamai įgyvendinti Nitratų direktyvą, nes jis yra labai svarbus norint aptikti užterštus vandenis, nustatyti NJZ, o taip pat imtis reikiamų veiksmų programų priemonių. Nors Nitratų direktyva nustatomos bendros stebėjimo nuostatos, už stebėjimo programos ir strategijos apibrėžtį (stočių vietas, tinklo tankį, mėginių ėmimo dažnį ir laiką, t.t.) atsakingos valstybės narės.

Pateikti duomenys rodo nevienodas valstybių narių pastangas vandens stebėjimo srityje ir didelį naujų stočių skaičių, nors bendrų tendencijų ES lygmeniu nepastebėta. Iš tiesų, stebėjimo intensyvumas (pavyzdžiui, stebėjimo tinklų tankis ir mėginių ėmimo dažnis) labai skiriasi valstybėse narėse ir ne visada atitinka tikrąjį žemės ūkio poveikį.

Požeminio vandens stebėjimas

2012–2015 m. ataskaitiniu laikotarpiu bendras požeminio vandens stebėjimo stočių ES-28 skaičius, apie kurį pranešta, buvo 34 901 – beveik tiek pat, kiek ir ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu[20].

Vidutinis stočių tankis ES-28 – apie aštuonios stotys 1 000 km^2 žemės plote. Didžiausias stočių tankis yra Maltoje ir Belgijoje – atitinkamai 130 ir 97 stotys 1 000 km^2. Mažiausias stočių tankis yra Suomijoje ir Švedijoje – mažiau nei viena stotis 1 000 km^2.

Vidutinis mėginių ėmimo dažnis yra beveik du kartai per metus ir yra skirtingas tarp šalių: Danijoje, Latvijoje, Lenkijoje ir Švedijoje mėginiai imami rečiau nei kartą per metus, Belgijoje ir Kroatijoje – apie penkis kartus per metus[21].

Paviršinio vandens stebėjimas

Bendras gėlo vandens stebėjimo stočių skaičius, apie kurį pranešta, palyginti su 2008–2011 m., ES lygmeniu padidėjo apytiksliai 23 %, t. y. iki 33 042 stočių 2012–2015 m. laikotarpiu. Vidutinis stočių tankis – 7,6 stoties 1 000 km^2. Didžiausias stočių tankis yra Čekijoje, Belgijoje ir Jungtinėje Karalystėje, o mažiausias – Kroatijoje, Vokietijoje ir Suomijoje[22].

Kalbant apie sūriuosius vandenis, iš pateiktų duomenų matyti nerimą keliantis bendro stebėjimo stočių skaičiaus ES sumažėjimas 29 % nuo 3 135 iki 2 205 stočių, palyginus šiuos du ataskaitinius laikotarpius. Sumažėjimas viršijo 50 % Prancūzijoje, Graikijoje, Portugalijoje, Lenkijoje ir Ispanijoje[23]. Kai kurių valstybių narių pastangos sūriųjų vandenų stebėjimo srityje ne visada atitinka jų bendros pakrantės zonos svarbą.

Vandens mėginių ėmimo dažnis (visuose vandens telkiniuose) yra skirtingas. Švedijoje mėginiai imami rečiau nei vieną kartą per metus, Airijoje – apie 20 kartų per metus[24].

---

20 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 1 lentelę ir 1 paveikslą.

21 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 2 paveikslą.

22 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 2 lentelę ir 3 paveikslą.

23 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 3 lentelę.

24 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 4 paveikslą.

4. VANDENS KOKYBĖ IR TENDENCIJOS

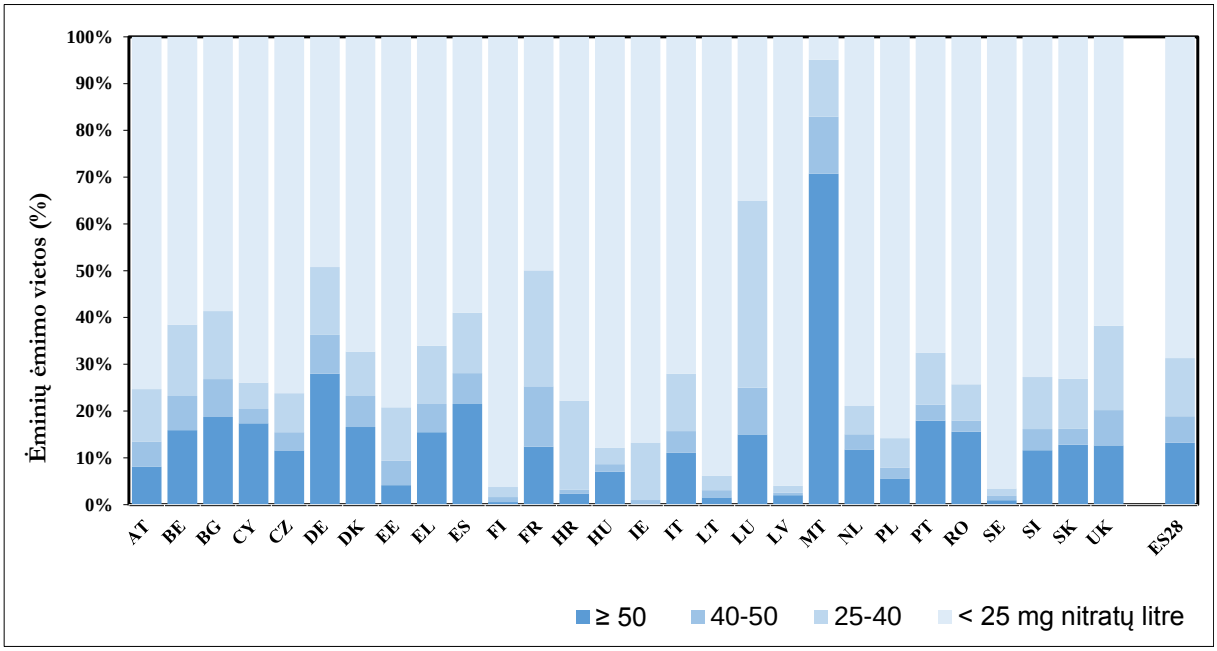
Požeminis vanduo

Požeminio vandens kokybė

2012–2015 m. 13,2 % požeminio vandens stebėjimo stočių paimtuose mėginiuose nitratų koncentracija viršijo 50 mg viename litre, o 5,7 % požeminio vandens stočių šis rodiklis sudarė nuo 40 iki 50 mg/l[25]. Padėtis šiek tiek pagerėjo, palyginti su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, kai 14,4 % stočių paimtuose mėginiuose nitratų koncentracija viršijo 50 mg/l, o 5,9 % stočių paimtuose mėginiuose šis rodiklis sudarė nuo 40 mg/l iki 50 mg/l.

Tarp valstybių narių yra didelių skirtumų: Airijoje, Suomijoje ir Švedijoje beveik nebuvo vandens stebėjimo stočių, kurių paimtuose mėginiuose nitratų koncentracija vidutiniškai viršytų 50 mg/l. Maltoje, Vokietijoje ir Ispanijoje atitinkamai 71 %, 28 % ir 21,5 % vandens stebėjimo stočių paimtuose mėginiuose nitratų koncentracija vidutiniškai viršijo 50 mg/l. Tačiau dėl stebėjimo tinklų ir strategijų skirtumų duomenų palyginamumas tarp valstybių yra ribotas.

Mažiausia nitratų koncentracija nustatyta arteziniame ir karstiniame požeminiame vandenyje: tik 5 % stočių paimtuose mėginiuose nitratų koncentracija buvo lygi arba didesnė nei 50 mg/l, o didžiausia stočių, kurių paimtuose mėginiuose nitratų koncentracija buvo lygi arba didesnė nei 50 mg/l, dalis nustatyta nuo 5 iki 15 metrų požeminio vandens gylyje[26].

A paveikslas. *Dažnių diagrama pagal vidutinę metinę nitratų koncentraciją požeminiuose vandenyse*[27]*. Pateikiami visų skirtingame gylyje esančių požeminio vandens stebėjimo stočių rezultatai.*

25 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 4 lentelę, 5 paveikslą ir 1 ir 2 žemėlapius.

26 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 6 paveikslą.

27 *Gali būti sudėtinga palyginti A paveikslo dažnių diagramą pagal vidutinę metinę nitratų koncentraciją požeminiuose vandenyse, esančią Komisijos Tarybai ir Europos Parlamentui pateikiamose ataskaitose, su atitinkamu prie šių dokumentų pridėtu Komisijos tarnybų darbiniu dokumentu dėl ankstesnių ataskaitinių laikotarpių dėl to, kad smarkiai skiriasi stebėtų stočių skaičius.*

Požeminio vandens kokybės pokyčių tendencijos

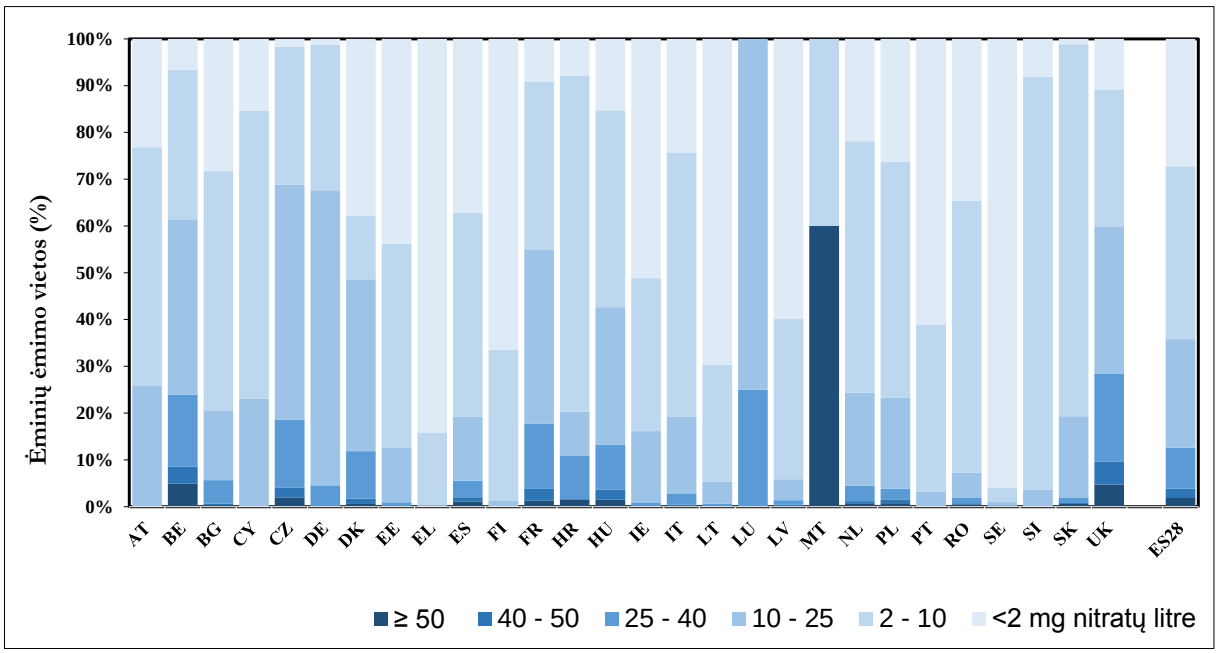
Palyginus 2012–2015 ir 2008–2011 m. laikotarpių vandens stebėjimo rezultatus, galima teigti, kad 74 % stočių vandens kokybė nepakito arba pagerėjo. 42 % stočių ES vandens kokybė nepakito, o 32 % stočių vandens kokybė pagerėjo. Vandens kokybė suprastėjo 26 % stočių[28], panašiai kaip ir ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu. Didžiausias stočių, kuriose vandens kokybė pagerėjo, procentinis skaičius pastebėtas Bulgarijoje (40,9 %), Maltoje (46,3 %) ir Portugalijoje (43,6%), o didžiausias stočių, kuriose vandens kokybė suprastėjo, procentinis skaičius pastebėtas Estijoje (44,4 %), Maltoje (43,9 %) ir Lietuvoje (58,5 %). Taigi kai kuriose šalyse galime pastebėti poliarizaciją, kai situacija užterštose zonos toliau prastėja, o situacija švariose zonose gerėja.

Paviršinis vanduo

Gėlo paviršinio vandens kokybė

Nitratų koncentracija

Remiantis metiniais visų duomenis pateikusių stebėjimo stočių vidurkiais, 64,3 % stočių nitratų koncentracija buvo mažiau nei 10 mg viename litre, 2 % stočių nitratų koncentracija buvo tarp 40 ir 50 mg viename litre, o 1,8 % stočių ši koncentracija viršijo 50 mg viename litre. Padėtis pagerėjo, palyginti su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, kai 2,5 % stočių paimtuose mėginiuose koncentracija viršijo 50 mg viename litre, o 2,5 % stočių paimtuose mėginiuose šis rodiklis sudarė nuo 40 iki 50 mg viename litre[29]. Didžiausia stočių, kuriose nitratų koncentracija buvo lygi arba didesnė nei 50 mg/l, dalis buvo Maltoje, o didžiausia stočių, kuriose nitratų koncentracija buvo mažesnė nei 2 mg/l, dalis buvo Švedijoje, Airijoje ir Graikijoje.

28 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 7 paveikslą.

29 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 5 lentelę, 8 paveikslą ir 9 žemėlapį.

***B paveikslas**. Dažnių diagrama pagal vidutinę metinę nitratų koncentraciją gėlame paviršiniame vandenyje (upėse ir ežeruose)*

Eutrofikacija

Pateikti duomenys apie eutrofikaciją nėra nuoseklūs, nes kai kurios valstybės narės pateikė duomenis tik apie tam tikrus vandens tipus, o kitos valstybės narės duomenų apie eutrofikacijos būklę nepateikė[30]. Trofinės būklės vertinimas valstybėse narėse labai skyrėsi. Tai pasakytina ne tik apie naudotus parametrus, bet ir apie trofinės būklės klasių apibrėžčiai taikytą metodiką[31]

Remiantis visų upių stebėjimo stočių pateiktais duomenimis, galima teigti, kad 12 % ir 7 % upių buvo atitinkamai eutrofinės ir hipertrofinės būklės, o 31 % ir 21 % upių buvo atitinkamai oligotrofinės arba ultraoligotrofinės būklės[32]. Iš visų valstybių narių, pateikusių duomenis apie upių eutrofikaciją, santykinai maža eutrofinės ir hipertrofinės būklės upių dalis nustatyta Kipre, Slovėnijoje, Portugalijoje, Graikijoje, Šiaurės Airijoje, Rumunijoje, Latvijoje ir Bulgarijoje, o santykinai didelė eutrofinės ir hipertrofinės būklės upių dalis nustatyta Austrijoje, Liuksemburge, Ispanijoje, Lietuvoje, Čekijoje, Belgijoje, Kroatijoje ir Maltoje[33].

Remiantis visų ežerų stebėjimo stočių pateiktais duomenimis, galima teigti, kad 18 % ir 8 % ežerų buvo atitinkamai eutrofinės ir hipertrofinės būklės, o 45 % ir 1 % ežerų buvo atitinkamai oligotrofinės arba ultraoligotrofinės būklės[34]. Iš visų valstybių narių, pateikusių duomenis apie ežerų eutrofikaciją, santykinai maža eutrofinės ir hipertrofinės būklės ežerų dalis nustatyta Maltoje, Rumunijoje ir Austrijoje. Santykinai didelė eutrofinės ir hipertrofinės būklės ežerų dalis nustatyta Bulgarijoje, Kroatijoje ir Lenkijoje.

Gėlo paviršinio vandens kokybės pokyčių tendencijos

Lyginant su 2008–2011 m. ataskaitiniu laikotarpiu, pastebėta teigiamų pokyčių: metinis nitratų koncentracijos vidurkis pagerėjo 31 % visų gėlo vandens stebėjimo stočių, o iš jų 9 % stočių pagerėjimas buvo didelis. Pusėje stebėjimo stočių situacija lieka nepakitusi. Deja, 19 % visų gėlo vandens stebėjimo stočių gėlo vandens kokybė pablogėjo; iš jų 5 % stočių kokybė pablogėjo stipriai[35] [36].

Informacijos apie paviršinių vandenų trofinės būklės tendencijas ES lygmeniu nėra dėl duomenų trūkumo ir dėl to, kad smarkiai skiriasi valstybių narių taikoma trofinės būklės apibrėžties metodika.

Sūrieji vandenys

30 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento VII skirsnį.

31 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento VIII skirsnyje pateiktas valstybių narių santraukas.

32 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 12 paveikslą.

33 Maltoje nėra nei upių, nei ežerų, bet jos slėnių sistemos ir stovinčio vandens telkiniai yra laikomi gėlo paviršinio vandens telkiniais.

34 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 13 paveikslą.

35 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento VII skirsnį. Stipriu pablogėjimu laikomas 5 mg/l arba didesnis nitratų koncentracijos skirtumas, palyginus du ataskaitinius laikotarpius

36 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 11 paveikslą.

Nitratų koncentracija sūriuosiuose vandenyse[37] yra mažesnė nei gėlame vandenyje. Šiuo atveju remiantis vidutinėmis metinėmis vertėmis galima teigti, kad 0,7 % stočių paimtuose mėginiuose nitratų koncentracija buvo lygi arba didesnė nei 25 mg/l, o 75,7 % stočių paimtuose mėginiuose šis rodiklis buvo mažesnis nei 2 mg/l[38]. Padėtis šiek tiek pagerėjo, palyginti su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, kai 1,4% stočių paimtuose mėginiuose vidutinė metinė nitratų koncentracija buvo lygi arba didesnė nei 25 mg/l. Tačiau šių laikotarpių palyginamumas yra ribotas, nes stebėjimo stočių stipriai sumažėjo.

Tik kelios valstybės narės pateikė duomenis apie tarpinių, pakrančių ir jūros vandenų eutrofikaciją. Duomenis apie tarpinius vandenis pateikė tik aštuonios valstybės narės (Airija, Italija, Latvija, Lietuva, Malta, Lenkija, Rumunija ir Ispanija) ir du regionai (Flandrija ir Šiaurės Airija). Deja, šešiais iš šių atvejų iš pateiktų duomenų matyti, kad 100 % vandenų yra eutrofinės arba hipertrofinės būklės[39].

Duomenis apie pakrančių vandenis pateikė tik devynios valstybės narės (Bulgarija, Suomija, Italija, Latvija, Malta, Lenkija, Rumunija, Slovėnija ir Ispanija) ir vienas regionas (Flandrija). Penkiais iš šių atvejų 50 % vandenų yra eutrofinės arba hipertrofinės būklės[40]. Duomenis apie jūros vandenų eutrofikaciją pateikė tik Italija, Latvija ir Rumunija[41].

5. NITRATAMS JAUTRIŲ ZONŲ NUSTATYMAS

Nitratų direktyva reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų nitratams jautrias zonas – plotus, iš kurių vanduo patenka į užterštus vandenis arba vandenis, kuriems kyla užteršimo pavojus. Tačiau valstybės narės gali pasirinkti ne nustatyti konkrečias zonas, bet veiksmų programą taikyti visoje savo žemės ūkio paskirties žemėje. Austrija, Danija, Suomija, Vokietija, Airija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Rumunija, Slovėnija, Flandrijos regionas ir Šiaurės Airija vadovavosi šiuo požiūriu.

Valstybės narės, kurios pasirenka nustatyti konkrečias zonas, privalo apibrėžti nustatymo kriterijus. Šie kriterijai grindžiami Direktyvos I priede išdėstyta užterštų vandenų apibrėžtimi, bet gali skirtis įvairiose valstybėse narėse.

Įtraukus valstybes nares, kurios taiko visą teritoriją apimantį požiūrį, palyginti su 2012 m., 2015 m. visas NJZ plotas padidėjo nuo 1,951,898 km^2 iki apytiksliai 2,175,861 km^2[42], o tai yra apytiksliai 61 % žemės ūkio paskirties žemės[43]. Tai reiškia, kad 61 % ES žemės ūkio paskirties žemės taikomi įsipareigojimai, kuriais siekiama subalansuoto tręšimo.

Tačiau, remiantis pateikta informacija, valstybių narių lygmeniu vis dar yra žemės plotų, kuriuose vanduo galimai užterštas, bet jie nėra įtraukti į jokią NJZ. Be to, kai kuriose valstybėse narėse nustatytosios zonos apima tik nedidelę teritoriją aplink stebėjimo stotis. Tai reiškia labai netolygų zonų nustatymą, o dėl to galima abejoti

37 Sąvoka „sūrieji vandenys“ reiškia tarpinius, pakrančių ir jūros vandenis.

38 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 3 lentelę.

39 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 13 paveikslą.

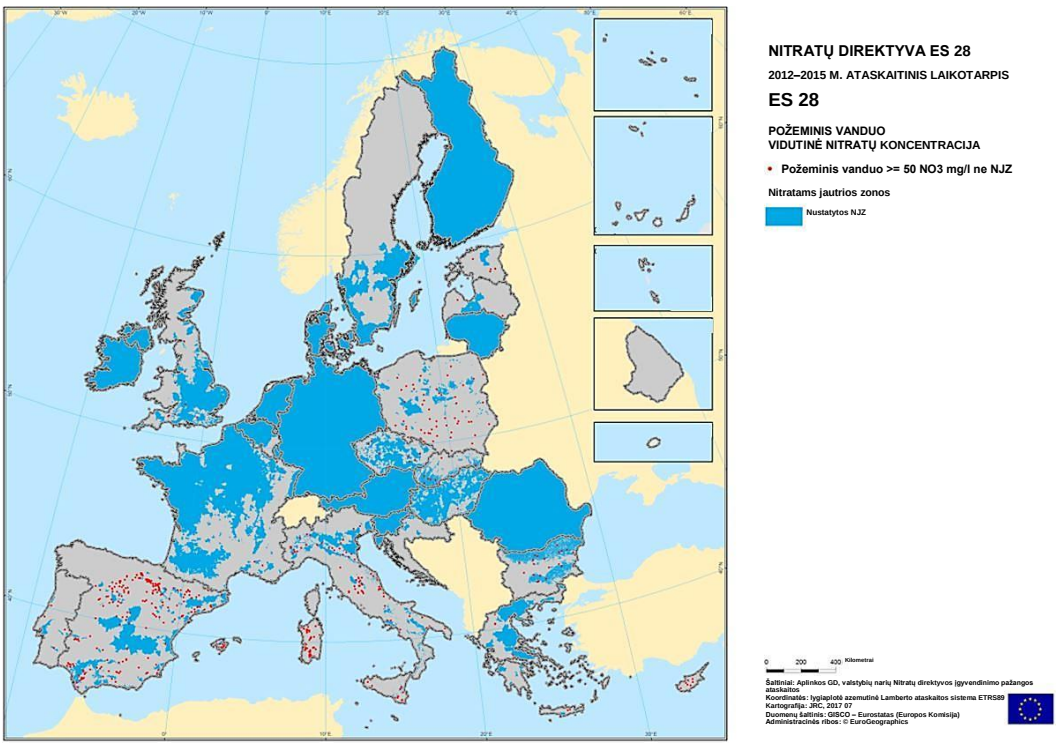
40 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 14 paveikslą.

41 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento I skirsnio 15 paveikslą.

42 Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento II skirsnio 25 lentelę ir 18 žemėlapį.

43 Procentinis ES teritorijos skaičius ir NJZ užimama žemės ūkio paskirties žemės dalis apskaičiuoti JTC įtraukiant valstybių narių, taikančių direktyvos 3 straipsnio 5 dalį, teritorijas ir naudojantis valstybių narių šiuo ataskaitų teikimo laikotarpiu pateiktais GN sluoksniais.

galimu veiksmų programų efektyvumu. Dėl aiškumo žemiau pateiktame žemėlapyje matoma dabartinė NJZ priskiriama teritorija ir požeminio vandens stebėjimo stotys, kurių vidutinė nitratų koncentracija viršija 50mg/l. Tačiau, kaip jau minėta, tarp valstybių narių naudojamų kriterijų gali būti ir kitų parametrų nei vidutinė metinė koncentracija.

A žemėlapis. *Nustatytos nitratams jautrios zonos ir požeminio vandens stebėjimo stotys, kurių vidutinė nitratų koncentracija viršija 50mg/l, bet kurios nėra NJZ teritorijoje (2012–2015 m. laikotarpis)*[44].

6. VEIKSMŲ PROGRAMOS

Reikalaujama, kad valstybės narės parengtų vieną ar daugiau veiksmų programų, kurios būtų įgyvendinamos nustatytose jautriose zonose arba visoje teritorijoje. Į veiksmų programas įtraukiamos bent jau direktyvos II ir III prieduose nurodytos priemonės. Kelios valstybės narės priėmė veiksmų programas regioniniu lygmeniu.

Dauguma valstybių narių 2012–2015 m. ataskaitiniu laikotarpiu priėmė naują veiksmų programą arba peržiūrėjo anksčiau priimtą veiksmų programą.

Veiksmų programų priemonės yra gyvybiškai svarbios norint mažinti vandens taršą, kurią sukelia žemės ūkyje naudojami nitratai, ir užkirsti kelią tolesniam tokio tipo teršimui. Didžiausių leidžiamų trąšų kiekio normų nustatymas, kuris užtikrintų subalansuotą tręšimą, tebėra viena svarbiausių ir sudėtingiausių priemonių. Beveik visos valstybės narės jau taiko bendras visoms kultūroms taikomas azoto normas. Keletas valstybių narių taip pat nustatė leidžiamas fosfato ribas, o tai gali būti itin svarbu siekiant įveikti eutrofikaciją ir užkirsti kelią jos plitimui. Šių kiekio normų apskaičiavimas ir tai, kaip apie jas informuojami ūkininkai, skiriasi įvairiose

[44] Žemėlapyje vaizduojama 2011–2015 m. situacija; nuo tada galėjo būti nustatytos papildomos NJZ teritorijos.

valstybėse narėse. Tai gali paveikti šios priemonės veiksmingumą, nes gali apsunkinti kontrolę, o ūkininkams gali būti sunkiau vykdyti įsipareigojimus.

Mėšlo sandėliavimas yra kitas svarbus klausimas, kuriam reikia skirti papildomą dėmesį. Nors visos valstybės narės yra priėmusios nuostatas dėl mėšlo sandėliavimo, šioje srityje būtina imtis aktyvesnių veiksmų, įskaitant tai, kad reikia surinkti daugiau informacijos apie šiuo metu ūkiuose turimų talpyklų dydžius.

Kai kuriose valstybėse narėse, kuriose veiksmų programa yra taikoma visoje valstybės teritorijoje, svarbiausias uždavinys yra deramai pritaikyti priemones įvairaus pobūdžio poveikiui regionuose ir nerimą keliančiose srityse. Tuo tikslu kai kurios valstybės narės jau nustatė sritis, kuriose imamasi dar aktyvesnių priemonių, nei nustatytosios veiksmų programoje.

Valstybės narės vis dažniau renkasi taikyti tam tikras priemones konkretiems ūkiams, kurių aplinkos apsaugos rezultatai prastesni (didelis maistinių medžiagų kiekis), o ūkiams, kurių rezultatai geri, suteikia daugiau lankstumo. Nors toks požiūris gali būti naudingas, jis duos rezultatų tik jei bus remiamas aiškiais aplinkos apsaugos tikslais, griežtomis vykdymo užtikrinimo priemonėmis ir tiksliu maistinių medžiagų valdymo planavimu.

Komisija toliau taikys tinkamas priemones, kad užtikrintų šių programų kokybę ir kad programų priemonės būtų tinkamos ir proporcingos su vandens kokybe susijusiems uždaviniams kiekvienoje valstybėje narėje, atsižvelgiant į direktyvoje valstybėms narėms suteikiamą lankstumą.

7. PROGNOZUOJAMA VANDENS KOKYBĖ

Vertindamos vandens kokybės pokyčius valstybės narės dažniausiai taiko modelius, pagrįstus tendencijų analize, scenarijų vertinimu arba modeliavimu, kartais taip pat taikydamos ankstesnių ir numatomų pokyčių žemės ūkio veikloje analizę. Vis dėlto šioms prognozėms būdingas neišvengiamas neapibrėžtumas, susijęs su dideliais klimato ir dirvos sąlygų pokyčiais ir jų įtaka vandens kokybei.

12 valstybių narių ir du regionai planuoja toliau mažinti nitratų koncentraciją požeminiuose ir paviršiniuose vandenyse. Šio tikslo bus siekiama pasitelkiant veiksmų programose numatytas priemones, taip pat įgyvendinant keletą agrarinės aplinkosaugos priemonių, įtrauktų į kaimo plėtros programas. Septynios valstybės narės ir trys regionai nepateikė aiškių vandens kokybės prognozių, pavyzdžiui, numatydami vandens kokybės pagerėjimą kai kuriuose vandens telkiniuose, bet taip pat vandens kokybės pablogėjimą kituose vandens telkiniuose.

Trys valstybės narės (Kroatija, Graikija ir Portugalija) vandens kokybės prognozių nepateikė. Kipras ir Belgija (Flandrija) pranešė, kad pateikti prognozes nebuvo įmanoma dėl laiko tarpo tarp priemonių įgyvendinimo ir jų poveikio arba dėl klimato sąlygų ir hidrologinės situacijos.

8. LEIDŽIANČIOS NUKRYPTI NUOSTATOS, SUSIJUSIOS SU 170 KG AZOTO KIEKIU VIENAM HEKTARUI PER METUS

Nitratų direktyvoje numatyta galimybė taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą dėl didžiausio su gyvulių mėšlu paskleidžiamo 170 kg azoto kiekio vienam hektarui per metus, jeigu tenkinami direktyvos III priede nustatyti objektyvūs kriterijai, o azoto kiekis, kuriam taikomos leidžiančios nukrypti nuostatos, netrukdo siekti direktyvos

tikslų. Ūkininkai, kuriems leidžiama taikyti leidžiančias nukrypti nuostatas, privalo taikyti griežtesnius, palyginti su veiksmų programose nustatytais reikalavimais, valdymo standartus, nustatant papildomas pareigas, susijusias su maistinių medžiagų planavimu ir papildomais žemės naudojimo apribojimais.

Norint taikyti leidžiančias nukrypti nuostatas, reikalingas Komisijos sprendimas, kuris priimamas gavus Nitratų komiteto, kuris padeda Komisijai įgyvendinti direktyvą, nuomonę. 2015 m. pabaigoje šešioms valstybėms narėms buvo suteikta teisė atitinkamai visoje savo teritorijoje (Danijai, Nyderlandams, Airijai) arba kai kuriuose savo regionuose (Flandrijos regione Belgijoje; Emilijos-Romanijos, Lombardijos, Pjemonto ir Veneto regionuose Italijoje; ir Anglijoje, Škotijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje Jungtinėje Karalystėje) taikyti leidžiančias nukrypti nuostatas[45].

9. PAŽEIDIMŲ TYRIMO PROCEDŪROS

Nuo 2017 m. liepos mėn. pradėtos aštuonios pažeidimų nagrinėjimo procedūrų septynių valstybių narių atžvilgiu: Prancūzijai – dėl nitratams jautrių zonų (toliau – NJZ) nustatymo; Graikijai – dėl NJZ nustatymo ir veiksmų programų (toliau – VP); Lenkijai – dėl NJZ nustatymo ir VP; Slovakijai – dėl stebėjimo, NJZ nustatymo ir VP; Bulgarijai – dėl VP; Vokietijai – dėl VP ir Belgijai (Valonijai) – dėl VP.

2012–2015 m. laikotarpiu per „EU Pilot“ sistemą buvo pradėti tyrimai keturių valstybių narių atžvilgiu (Čekijai ir Liuksemburgui – dėl VP; Estijai – dėl NJZ nustatymo ir Ispanijai dėl NJZ nustatymo ir VP). 2016–2017 m. laikotarpiu per „EU Pilot“ sistemą buvo pradėti kiti trys papildomi tyrimai trijų valstybių narių atžvilgiu (Nyderlandams – dėl sprendimo dėl nukrypti leidžiančios nuostatos, Danijai ir Jungtinei Karalystei – dėl VP).

10. IŠVADOS IR ATEITIES UŽDAVINIAI

Remiantis duomenimis apie nitratų koncentraciją, galima teigti, kad 2012–2015 m. gėlo ir požeminio vandens kokybė nežymiai pagerėjo, palyginti su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu (2008–2011 m.). Tačiau padėtis visoje ES yra skirtinga: kai kuriose valstybėse narėse įgyvendinant veiksmų programas pasiekiama gerų rezultatų, o kitose valstybėse narėse reikalingi papildomi veiksmai, siekiant mažinti vandens taršą ir užkirsti jai kelią. Apskritai, nepaisant tam tikrų teigiamų pokyčių, maistinių medžiagų iš žemės ūkio perteklius išlieka vienas pagrindinių poveikio vandens aplinkai šaltinių. Tam turi būti skirta dėmesio norint pasiekti geros ekologinės vandens būklės, kaip nustatyta VPD.

Kaip ir ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, negalima daryti jokių išvadų dėl trofinės būklės kitimo. Tai lemia duomenų trūkumas ir skirtingi valstybių narių taikomi eutrofikacijos vertinimo metodai. Komisijos nuomone, siekiant užtikrinti suderintą ES vandens teisės aktų taikymą, reikalingi bendri eutrifikacijos vertinimo metodai. Tačiau galima daryti išvadą, kad daugelyje teritorijų, pavyzdžiui, Baltijos jūroje, išlieka su eutrifikacija susijusios problemos.

Požeminio vandens stebėjimo intensyvumas 2012–2015 m. buvo panašus kaip ir 2008–2011 m., o gėlo paviršinio vandens stebėjimo stočių skaičius ir tankis padidėjo. Tačiau valstybės narės turėtų dėti daugiau pastangų stebėdamos sūriuosius

[45] Žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento V skirsnio 26 lentelę.

paviršinius vandenis, nes bendras stočių skaičius, apie kurį pranešta, šiuo ataskaitiniu laikotarpiu stipriai sumažėjo.

Tai pat reikalingos pastangos siekiant užtikrinti, kad stebėjimo stočių kaita nepaveiktų vandens kokybės pokyčio stebėjimo.

Be to, reikia pagerinti vandens stebėjimą kai kuriose valstybėse narėse. Tai gali padėti pagerinti duomenų apie maistinių medžiagų taršos mąstą ir pokyčius palyginamumą, suteikti išsamesnį bendros ES vandenų kokybės vaizdą ir užtikrinti, kad visi užteršti vandens telkiniai būtų aptikti.

Visas NJZ plotas didėja nuo 2012 m. Tačiau tam, kad būtų užtikrintas veiksmų programų efektyvumas, kai kurios valstybės narės dar turi pagerinti tai, kaip yra nustatomos NJZ, ir įtraukti visas zonas, iš kurių vanduo patenka į vandens telkinius ir juos užteršia.

Apskritai, veiksmų programų kokybė dėl griežtesnių priemonių ir patobulintų metodų siekiant subalansuoto tręšimo iš esmės pagerėjo. Tačiau lieka keletas neišspręstų klausimų. Pavyzdžiui, kai kuriose valstybėse narėse, kuriose veiksmų programa yra taikoma visoje valstybės teritorijoje, reikia deramai pritaikyti priemones įvairaus pobūdžio poveikiui regionuose ir juose esančioms nerimą keliančioms sritims. Jei veiksmų programomis ūkiams būtų taikomas lankstesnis požiūris, tai galėtų padidinti ūkininkų atsakomybę ir dalyvavimą. Tačiau toks požiūris duos rezultatų tik jei bus remiamas aiškiais aplinkos apsaugos tikslais ir uždaviniais, konsultacijomis, kurios padėtų ūkininkams pasirinkti ir įgyvendinti tinkamas priemones, griežtais vykdymo užtikrinimo priemonėmis ir tiksliu maistinių medžiagų valdymo planavimu.

Svarbu tinkamai atsižvelgti į visas maistines medžiagas, patenkančias į ūkininkavimo sistemas ne tik iš mineralinių trąšų ir mėšlo, bet ir iš kitų šaltinių: dirvožemio gerinimo medžiagų, drėkinimui naudojamo apytakinio vandens, degazuotojo substrato. Taip pat svarbu atsižvelgti į dirvožemyje jau esančias maistines medžiagas. Kitas uždavinys yra geresniu mėšlo tvarkymu užkirsti kelią praradimams, kai maistinės medžiagos lieka vandenyje ir ore. Bendri maistingųjų medžiagų šalinimo apskaičiavimo ir duomenų rinkimo būdai suteiktų galimybę darniau apskaičiuoti maistinių medžiagų balansą ir efektyviau panaudoti mėšle esančias maistines medžiagas.

Tam, kad galima būtų pasiūlyti šių uždavinių sprendimus, reikia skirti daugiau dėmesio mokslinių tyrimų ir inovacijų panaudojimo integravimui. ES tyrimų projektai gali pateikti įžvalgų, padėsiančių siekti bendrų darnesnio eutrifikacijos vertinimo būdų, pagerinti vandens stebėjimo kokybę (pavyzdžiui, pasitelkiant pažangiausias stebėjimo priemones) ir sukurti efektyvias veiksmų programas.

Kai kurios valstybės narės toliau deda pastangas vystydamos inovacines mėšlo apdorojimo technologijas. Atsižvelgiant į žiedinės ekonomikos veiksmų planą, šie vilčių teikiantys pokyčiai galėtų skatinti naudoti perdirbtas maistines medžiagas vietoje pagrindinių maistinių medžiagų. Pagrindinis uždavinys yra išgauti tokius perdirbtus produktus, kurie aplinkos apsaugos standartais ir ūkiniu produktyvumu nenusileistų pagrindinėms maistinėms medžiagoms, kurias jie pakeičia.

Taip pat, kaip nurodyta Komisijos tarnybų darbiniame dokumente „Žemės ūkis ir tvari vandentvarka ES“[46], reikia gerinti valdymą, stiprinti bendrai koordinuojamus visų susijusių suinteresuotųjų subjektų veiksmus (žemės ūkio ir aplinkos apsaugos institucijų, ūkininkų, vandentvarkos bendrovių, vartotojų ir t.t.) ir dialogą tarp jų. „Veiksmų planas gamtai, žmonėms ir ekonomikai“[47] taip pat kviečia valstybes nares stiprinti Gamtos direktyvų ir Nitratų direktyvos sinergiją.

Galiausiai, siekiant padidinti skaidrumą, padaryti ataskaitų teikimą tikslingesnį ir sumažinti administracinę naštą, atsižvelgdama į ataskaitą „Aplinkosaugos ataskaitų teikimo supaprastinimo veiksmai“[48], Komisija imsis reikiamų veiksmų.

[46] SWD(2017) 153 galutinis: https://circabc.europa.eu/sd/a/abff972e-203a-4b4e-b42e-a0f291d3fdf9/SWD_2017_EN_V4_P1_885057.pdf

[47] COM(2017) 139 galutinis. http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan/factsheets_en.pdf

[48] COM(2017) 312 galutinis. http://ec.europa.eu/environment/legal/reporting/pdf/action_plan_env_issues.pdf